

Відокремлений структурний підрозділ
«Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ»
Циклова комісія Фінансово-економічних і соціальних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора
з навчальної роботи

Кравченко О. О.
“ 31 ” 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

(назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки

27 «Транспорт»

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність

274 «Автомобільний транспорт»

(шифр і назва спеціальності)

відділення технічних спеціальностей

(назва відділення)

Робоча програма «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 27«Транспорт», спеціальністю 274 «Автомобільний транспорт»
«__» _____, 2022 року - 16 с.

Розробники: викладач Жмуд Надія Олександрівна – Відокремленого структурного підрозділу «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ»

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних і соціальних дисциплін

Протокол від. «31» серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії _____
(підпис)

«31» серпня 2022 року

Схвалено методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ»

Протокол від «__» _____ 2022_ року № _____

«__» _____ 20__ року Голова _____
(підпис)

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань <u>27 «Транспорт»;</u>	Обов'язкова	
Розділів – 5	Спеціальність <u>274 «Автомобільний транспорт»;</u>	Рік підготовки:	
Тем – 15		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>не передбачене</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		4-й	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 32 самостійної роботи студента – 13	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		22 год.	
		Семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		13 год.	
Індивідуальні завдання –			
-			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є формування системи теоретичних знань у галузі економічних відносин між членами суспільства в результаті їх господарської діяльності.

Завдання:

1. Набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам;
2. Формування навиків аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Програмні результати навчання

- Аналізувати й оцінювати явища політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, застосовувати здобуті знання для прогнозування суспільних процесів, самостійно критично мислити під час аналізу суперечливих явищ суспільного життя насамперед у сфері виробництва, розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно інших людей і відносно природи. Вміти користуватися нормативно-правовими актами на підставі знань основ права та основних правових положень роботи підприємства в ринковій економіці, вміти використовувати економічні закони у процесі господарської діяльності.

Фахові (загальні) компетентності

- **Загальні компетентності:**
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі ОПП та міжпредметні зв'язки: економічна теорія вивчається в 4 семестрі та пов'язана з вивченням таких предметів, як правознавство, історія України, Всесвітня історія.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Економічна теорія як наука. Загальні основи економічної теорії

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Багатозначність поняття "економіка". Система економічних знань. Предмет, основні функції економічної теорії.

Економічні категорії і закони. Систематизація економічних законів.

Методи дослідження економічних явищ.

Зародження економічної теорії як науки. Основні напрями і школи світової економічної думки.

Література: [1] с. 13-37, [2] с.6-28.

Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб.

Сутність суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва, їх взаємодія. Обмеженість ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Потреби і виробництво. Закон зростання потреб та механізм його дії.

Вирішення проблеми безмежних потреб та обмежених економічних ресурсів.

Ефективність суспільного виробництва.

Література: [1] с. 39-57, [2] с. 33-52.

Тема 3. Економічна система суспільства

Економічна система: її сутність та структурні елементи.

Типи і еволюція економічних систем. Формаційний і загально цивілізаційний підходи до типізації суспільства. Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю: традиційна, ринкова, командна і змішана економічна системи.

Закономірності та особливості розвитку перехідних економік.

Економічні реформи в Україні.

Література: [1] с. 59-71, [2] с. 52-59.

Тема 4. Економічні відносини власності

Власність, її сутність і місце в економічній системі. Реалізація прав власності.
 Суб'єкти та об'єкти власності.
 Типи, форми і види власності.
 Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.
Література: [1] с. 71-92, [2] с. 59-73.

Розділ II. Товарне виробництво і ринок

Тема 5. Форми організації суспільного виробництва

Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі.

Товарне виробництво: причини виникнення, сутність, ознаки і роль в розвитку суспільства. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості і ціни. Закон вартості, його сутність і функції.

Література: [1] с. 113-150, [2] с.123-141.

Тема 6. Гроші. Товарно-грошові відносини

Виникнення і розвиток грошових відносин.

Сутність грошей. Еволюція і типи грошей.

Функції грошей.

Грошовий обіг і його закони.

Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.

Література: [1] с. 152-187, [2] с.146-155.

Тема 7. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва

Суть, функції і умови формування ринку.

Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна.

Конкуренція та її значення. Типи конкуренції.

Монополізм, вплив монополій на економічні процеси. Антимонопольне законодавство.

Особливості ринкових відносин в Україні.

Література: [1] с.214-264, [2] с.165-172; с.204-220

Тема 8. Структура та інфраструктура ринку

Структура ринку. Принципи класифікації ринків.

Ринок предметів споживання.

Ринок виробничих ресурсів: землі, робочої сили і засобів виробництва (попит, пропозиція, ціна).

Фінансовий ринок, його складові елементи.

Інфраструктура ринку і її роль в регулюванні економічних процесів.

Література: [1] с. 189-211

Розділ III. Підприємництво в ринковій економіці

Тема 9. Підприємство і підприємництво

Зміст, основні принципи та умови підприємницької діяльності.

Підприємство - первинна ланка ринкової економіки. Основні функції та види підприємств.

Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.

Література: [1] с. 267-288, [2] с. 257-270.

Тема 10. Капітал. Витрати виробництва і прибуток

Капітал як економічна категорія товарного виробництва.

Витрати виробництва: їх суть та класифікація.

Валовий дохід і прибуток підприємства. Норма прибутку.

Кругообіг і оборот промислового капіталу. Амортизація

Література: [1] с. 290-315.

Розділ IV. Суспільне відтворення

Тема 11. Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Сутність та види суспільного відтворення.

Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення і показники національного продукту.

Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві.

Національне багатство, його зміст і структура.

Література: [1] с. 410-442, [2] с. 366-381.

Тема 12. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли

Економічне зростання і економічний розвиток. Типи економічного зростання.

Фактори економічного зростання.

Циклічність економічного розвитку. Причини і основні характеристики циклічних коливань.

Проблеми економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

Література: [1] с. 445-466, [2] с. 422-435.

Тема 13. Державне регулювання національної економіки

Еволюція поглядів на роль держави в економічному житті.

Діяльність держави щодо забезпечення економічної рівноваги.

Регулююча діяльність держави в соціальній сфері.

Межі і перспективи регулюючої діяльності держави.

Література: [1] с. 511-527, [2] с. 474-495.

Розділ V. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Тема 14. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин

Тема 7. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва Тема 8. Структура та інфраструктура ринку.	5	2	2			1							
Разом за розділом 2	8	4	2			2							
Тематична 2													
Розділ 3. Підприємництво в ринковій економіці													
Тема 9. Підприємство і підприємництво Тема 10. Капітал. Витрати виробництва і прибуток	5	2	2			1							
Разом за розділом 3	5	2	2			1							
Розділ 4. Суспільне відтворення													
Тема 11. Форми суспільного продукту в процесі відтворення.	3	2				1							
Тема 12. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли	6	2	2			2							
Тема 13. Державне регулювання національної економіки	4	2				2							
Разом за розділом 4	13	6	2			5							
Розділ 5. Світове господарство і міжнародні економічні відносини													
Тема 14. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	6	2	2			2							
Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.	2	2											
Разом за розділом 5	8	4	2			2							
Усього годин	45	22	10			13							
ІНДЗ			-	-	-	-			-	-	-		
Усього годин	45	22	10			13							

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні основи економічної теорії	2
2	Ринок, його структура та інфраструктура	2
3	Підприємство і підприємництво в ринковій економіці	2
4	Економічне зростання. Економічні цикли	2
5	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	2
	Разом	10

6. Теми практичних занять

Навчальним планом не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зародження та основні етапи її розвитку.	1
2.	Безмежність потреб. Обмеженість ресурсів. Вирішення проблеми безмежних потреб та обмежених ресурсів.	1
3.	Закономірності та особливості розвитку перехідних економік.	1
4.	Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.	1
5.	Типи грошей. Соціально - економічні наслідки інфляції.	1
6.	Ринкова рівновага. Ринкова ціна. Типи конкуренції.	1
7.	Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.	1
8.	Кругооборот і оборот промислового капіталу. Амортизація.	1
9.	Національне багатство, його зміст і структура.	1
10.	Регулююча діяльність держави в соціальній сфері. Межі і перспективи регулюючої діяльності держави.	2
11.	Міжнародна міграція робочої сили. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.	2
	Разом	13

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені

10. Методи навчання

I. По джерелу знань:

- 1.1. Словесні – лекція;
- 1.2. Діалогічні (бесіда, диспут, семінар);
- 1.3. Практичні (вправи, практичні завдання);

II. По пізнавальній діяльності:

- 2.1. Репродуктивний (відтворювальний) – розв’язання задач;
- 2.2. Частково-пошуковий (самостійна робота),
- 2.3. Евристичний (проблемно-розвиваючий) – евристична бесіда, евристичне фронтальне опитування;
- 2.4. Метод проблемного викладання;

III. Методи по логіці навчання:

- 1.1. Індуктивний – від часткового до загального;
- 1.2. Дедуктивний – від загального до часткового;
- 1.3. Синтез;
- 1.4. Аналіз;
- 1.5. Порівняння.

IV. Методи колективної розумової діяльності:

- 4.1. Пізнавальна суперечка;
- 4.2. Навчальні дискусії;
- 4.3. Метод „мозкового штурму”;

V. Імітаційні методи навчання (ділова гра).

11. Методи контролю

Види контролю	Застосування
Поточний контроль	Атестація, проведення семінарських занять, усний контроль знань, тематичний контроль знань, контроль виконання самостійної роботи студентів
Підсумковий контроль	Семестровий контроль (залік)

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Бали	Теоретичні знання	Вміння

1	Студент з допомогою викладача впізнає економічні явища побутового рівня, однослівне відповідає на конкретні запитання «так» чи «ні».	Студент бере участь в активній діяльності на уроках, однак потребує постійної консультації і контролю з боку викладача.
2	Студент з допомогою викладача розпізнає одне з кількох запропонованих явищ, символів, понять побутового рівня, формул, виділивши їх серед інших, однослівне їх називає; відтворює деякі факти побутового рівня.	Студент за допомогою викладача вміє використати знання з математики для виконання найпростіших побутових розрахункових завдань.
3	Студент з допомогою викладача однослівне відповідає на запитання, відтворює незначну частку теми в тому вигляді і в тій послідовності, в якій вона була представлена на попередньому уроці; з помилками характеризує окремі економічні поняття і явища.	Студент уміє при постійному контролі і допомозі викладача виконати розрахункові на одну дію задачі побутового рівня; в тестових завданнях співвіднести економічні категорії, явища та їх властивості.
4	Студент з допомогою викладача відтворює словами, близькими до тексту підручника, означення економічних термінів, правил, законів; частково відтворює текст підручника, у процесі відповіді допускає окремі видозміни навчальної інформації, ілюструючи відповідь прикладами, що наводив викладач.	Студент з допомогою викладача за інструкцією вміє виконати економічні задачі на одну дію за відомою формулою і усно її пояснити; правильно обрати і використати необхідні математичні формули.
5	Студент з допомогою викладача: дає правильне визначення окремих економічних понять, правил, законів; словесно описує економічні явища, вказує на деякі їх властивості; відтворює всю тему або її основну частку, ілюструючи відповідь власними прикладами.	Студент уміє правильно виконати завдання на одну дію, оформлюючи його без висновків; за інструкцією і з допомогою викладача намагається розв'язати обчислювальні або графічні задачі на дві дії з обґрунтуванням результату, в якому є помилки.

6	<p>Студент з допомогою викладача свідомо відтворює тему, ілюструючи її власними прикладами; розкриває суть економічних понять, формул, законів, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається співвіднести економічні явища з їх характеристиками; намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновки).</p>	<p>Студент уміє правильно розв'язати економічну задачу на дві дії, при потребі звертаючись за консультацією до викладача, робить правильні обґрунтовані висновки; з допомогою викладача може зробити частковий аналіз і порівняння економічних явищ побутового рівня, висновки; прийняти рішення щодо власних економічних інтересів і обґрунтувати їх.</p>
7	<p>Студент без помилок відтворює зміст теми, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть економічних понять, формул, законів.</p>	<p>Студент уміє самостійно розв'язати типові економічні графічні і розрахункові задачі на одну - дві дії; виконати якісні економічні завдання: аналіз, порівняння, висновки, при потребі звертаючись до викладача; користуватися математичними знаннями для розв'язання економічних задач.</p>
8	<p>Студент володіє навчальною інформацією, яку вміє зіставляти, узагальнювати і систематизувати; аргументовано відповідає на поставлені запитання і намагається відстояти свою точку зору.</p>	<p>Студент уміє користуватися економічними законами для розв'язання задач; будувати і читати графіки економічних процесів; добирати необхідну додаткову інформацію для виконання типових завдань; аргументовано, посиляючись на закони.</p>
9	<p>Студент вільно володіє навчальним матеріалом, наводить аргументи на підтвердження своїх думок, використовуючи матеріали засобів масової інформації; може з допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем.</p>	<p>Студент уміє самостійно розв'язувати типові завдання, виправляти допущені помилки; з допомогою викладача може розв'язувати завдання, що потребують знання декількох тем; використовувати різні джерела інформації, користуватися статистичним матеріалом; знаходити і висвітлювати практичне значення економічних знань для окремої особи, родини.</p>

10	<p>Студент вільно володіє темою, має ґрунтовні економічні знання; вільно відповідає на запитання, що потребують знання кількох тем; оцінює окремі нові факти, явища, ідеї, судження його логічні і достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал у межах навчальної теми; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності.</p>	<p>Студент уміє працювати із спеціальною літературою (статистичні збірники, наукові журнали тощо); свою відповідь ілюструвати схемами, графіками, прикладами з життя; проводити самоперевірку виконаної роботи; може з не зовсім повним обґрунтуванням пояснити виконання завдань підвищеного (комбінованого) рівня.</p>
11	<p>Студент має системні знання з економіки; має первинні знання в галузі підприємництва, менеджменту, маркетингу.</p>	<p>Студент уміє керуватися економічними законами, які впливають на прийняття рішень, прогнозувати соціальні наслідки прийнятих рішень; прогнозувати поведінку окремих людей, груп населення в різних типах економічних систем; знаходити оригінальні (нестандартні) підходи до розв'язання економічних проблем і виконання завдань; порівнювати економічні умови в різних країнах, регіонах; пояснювати виконання завдання підвищеного або комбінованого рівня.</p>

12	<p>Студент глибоко розуміє економічні закони і категорії; подає ідеї згідно з вивченим матеріалом, робить творчо обґрунтовані висновки; вміє аналізувати і систематизувати матеріали засобів інформації; визначає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати.</p>	<p>Студент уміє сформулювати економічну проблему і визначити шляхи її розв'язання; вести дискусію з конкретного питання; розв'язувати і пояснювати розв'язки задач високої складності; аналізувати економічні і соціальні явища, користуючись відповідними документами (законами, постановами, указами тощо). Демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні висновки й узагальнення; здатність висловлювати й аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані.</p>
----	---	--

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з предмету «Економічна теорія»;
2. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з предмету «Економічна теорія»;
3. Методичні матеріали до поточного і підсумкового контролю:
 - завдання до проведення тематичного контролю знань;
 - плани семінарських занять;
 - завдання до проведення семестрової контрольної роботи;
 - питання до заліку;

14. Рекомендована література

Базова

1. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014.-416 с.
2. Семененко В.М, Коваленко Д.І., Економічна теорія. Політекономія, навчальний посібник.- К.: «Центр навчальної літератури», 2019,-428с.
- 3.Базилевич В.Д. Економічна теорія:Політекономія:Підручник.-К.:Знання-Прес,2006,-631 с.
4. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведев В.С. Політична економія.-К.:Ніка-Центр Ельга,2002.-528 с.
- 5.Мочерний С.В, Економічна теорія: Посібник.-К.:Видавничий центр «Академія», 2001.-656с.
6. Ніколенко Ю.В. Політекономія: Підручник.-К: ЦУЛ, 2003.412с.

Допоміжна

1. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник для підготовки мол .спец.-К.:Вища школа,1995.-491 с.
2. Основи економічної теорії: Підручник /А.А.Чухно, П.С.Єщенко, Г.Н.Климко та ін.;За ред.А.А.Чухна.-К.:Вища школа,2001.-606
3. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 8-ме вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2012. – 702 с.
4. Економічна теорія. Макроекономіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.
5. Історія економічних учень: хрестоматія : навч. посібник / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2011. – 1198 с.
6. Якобчук В. П. Економічна теорія: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Якобчук. – Житомир : Рута, 2012. – 314 с.
7. Гойчук О. І. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. екон. спец. / О. І. Гойчук. – Ніжин : Лисенко М. М., 2011. – 475 с.
8. Макроекономіка : навч. посібник / за заг. ред. Кліменко О. М. – Х. : ІНЖЕК, 2011. – 259 с.
9. Можайкіна Н. В. Конспект лекцій з курсу «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») / Можайкіна Н. В., Москвіна А. О., Цимбалюк О. А. ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 164 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Сумський державний університет <http://sumdu.edu.ua/ukr/>
5. Індустріально-педагогічний технікум Конотопського інституту <http://kipt.sumdu.edu.ua/>